

GRYNSZPAN (52) sb m

grynszpan (48), **gryszpan** (4) Mymer¹ (2), BartBydg, RejWiz.

-i- (28), -y- (24); -fz- (48), -f-, -s- (4).

-â- (21), -a- (1) RejWiz.

sg N grynszpan (12). ♦ G grynszpanu (25). ♦ A grynszpan (4). ♦ I grynszpan(e)m (11).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Flos aeris* (Rost); rdza na powierzchni miedzi, czyli trujący zasadowy octan miedziowy, otrzymywany również sztucznie, stosowany jako lek na dolegliwości skórne, a także, ze względu na intensywną zielono-niebieską barwę, jako składnik farby malarskiej (z niem. *Grünspan*); (h)esuride (zniekształcone zaes *viride*) Mymer¹, BartBydg; *aeruca*, *aerugo aeris*, *viride aeris* Cn (51) : Mymer¹ 5v; BartBydg 68; Tez fok Kuklikow z grinspanem zmieszany, fiłtuły łpaia y goj mocznie. *FalZioł* I 58b; Vdziałac mać s pałek/ z ialkrem/ spaluchi z grinszpanem palonym/ s łtarem ładłem, á tym łie mazać *FalZioł* I 142c; *Viridi es. Grinszpan. FalZioł* III 40a, +6d, I 116a, II 20c [3 r.], III 40a, b [4 r.] (27); Albo weźmi śiarki/ grynszpanu/ miódunkowego korzenia/ tłucz tho z łtarym ładłem / á przy łieple koniá ná mázuy. *SienLek* 180v; Gdy koń martwą kołtkę ma/ [...] mułi ł mu iá rołpalonym łelázem zełżéc/ á tłczonym grynszpanem záfuć *SienLek* 183; Grynszpan/ łest rdzá z miedzi łielona/ á włzákze ku fárbam y lékárłtwam náleplzy grynszpan czyniony/ nił ten ktory łye łam ná miedzi z iákięgo plugáłtwá czyni. *SienLek* Y, 69, 75, 127v, 129v, 130 (21).

W charakterystycznych połączeniach: grynszpan czyniony, palony, tłuczony; grynszpan wsypać (3); grynszpanu nasypać (przysypać) (2), natłuc (2), wziąć (18); (z) grynszpanem nacierać, pomazować, posuć (zasuć) (4).

W przen (1) : A to włzytko łwawola márna nam łpráwuie/ Ktora dziwne przyłmáki włędzye nam cukruie. Ale wierz mi być baczył/ potráwác s pyołynem/ A ná wirzch potrzęłona gryłzpánem z háłunem. *RejWiz* 65v.

2. *Jeden z odcieni koloru zielonego* (1) : *Viridum Hispanum*. [...] *Grinszpan. Mymer*¹ 19v.

Synonim: 1. »miedziana rdza«.